



מערך בנושא שנתי - מנהיגות ומנהיגים

את נושא המנהיגות אפשר לפתח לתחומים שונים: מנהיגים בעולם, מנהיגות נשית, מנהיגות הורית ומנהיגות חברתית. זו הזדמנות טובה להעלות ולהרים דווקא את הילדים המופנמים, שנחבאים אל הכלים, או את אלו הפחות דומיננטיים.

1. אני הייתי מתחילה מלשאול את הילדים מהי מנהיגות בעיניהם (לעבודת התואר השני שלי אני שאלתי ילדים בני 4 והם ידעו לענות). הגננת כותבת את מה שהם אמרו, ואז שואלים אותם האם הם מכירים מנהיג.

2. הייתי מביאה הגדרה מילונית של מנהיג ובודקת יחד עם הילדים - האם זה מה שהם אמרו? האם זה דומה? האם זה שונה?

3. במפגש הבא אפשר לדבר על מנהיגים בתורה ולראות מה היו התכונות שנדרשו למנהיגות בתורה.

4. אחרי שדיברנו על התכונות הנחוצות למנהיג, אפשר לשחק עם הילדים "המלך אמר", כאשר כל פעם ילד אחר הוא "המלך".

5. במפגש הבא מדברים על מנהיגים פוליטיים. אילו מנהיגים הילדים מכירים? מה שונה בין מנהיג למנהיג? מה התכונות שיש למנהיגים פוליטיים ובמה הן דומות או שונות מהתכונות עליהן דיברנו לגבי מנהיגים מהתורה?



גישת האמת בחינוך חמוטל לחמן

לשקף את האמת שבתוכנו,
ליחסים עם הסביבה

6. אחרי שדיברנו על פוליטיקה ועל תורה - אפשר לדבר עם הילדים על סוגי שילטון (מונרכיה, דיקטטורה, דמוקרטיה). אפשר לשאול את הילדים: האם כל מי שעומד בראש מדינה הוא מנהיג? והאם בכל סוג של שילטון יש מנהיגות? והאם רק מי שעומד בראש הוא מנהיג או גם היועצים והשרים הם מנהיגים?
7. מהם תפקידיו של המנהיג? האם מנהיג חייב לדאוג לאחרים? האם מנהיג צריך לדאוג קודם כל לעצמו? האם למנהיג מגיעות זכויות שלאחרים אין? האם מנהיג צריך להיות צנוע? האם מנהיג צריך להוות דוגמא?
8. אפשר לדון עם הילדים - האם הם רוצים להיות פוליטיקאים או מנהיגים ואם כן, מה הם היו רוצים לשנות או מה הם היו עושים בתור מנהיגים?
9. יושבים ביחד כל ילדי הגן וחושבים מה הם היו רוצים לשנות (זה יכול להיות בחינוך, יכול להיות בעיר שהם גרים בה). אחרי שנבחר דבר אחד, מבררים מי אחראי על התחום הזה. האם זה ראש העיר? האם זה שייך למחלקת החינוך? האם שייך לראש הממשלה? לשר התחבורה? אחרי שביררו - יושבים וכותבים לו ביחד מכתב עם הבקשה שלהם ומקווים שיענה (חשוב להסביר לילדים שהפוליטיקאים עסוקים ומקבלים הרבה פניות ויכול להיות שלא יענו, אבל במידה והם עונים - זה מאוד משמח את הילדים).
10. משחק המנהיגים: שמים תמונות של כל מיני מנהיגים והילדים צריכים למיין למנהיגים מהתורה ומנהיגים מהפוליטיקה. מי שזוכר - אפשר גם להגיד לגביהם משהו שמאפיין אותם.



גישת האמת בחינוך **חמוטל לחמן**

לשקף את האמת שבתוכנו,
ליחסים עם הסביבה

11. שאלה לדיון (עדיף בקבוצה קטנה): האם נולדים מנהיגים או האם אפשר ללמוד להיות מנהיגים? את התשובות של הילדים אפשר לתלות בגן.

12. האם חייבים להיות פוליטיקאים או דמויות מהתנ"ך על מנת להיות מנהיגים? ואילו מנהיגים הם מכירים בסביבתם? במידה והם עונים: גננת, מורה בחוג ריקוד, הורים, מדריך טיולים - מפתחים איתם שיחה על מה הופך את האנשים האלו למנהיגים?

13. מנהיגות מחאתית: מספרים לילדים על אנשים שלא היו מרוצים ממצב מסוים, החליטו למחות על כך וסחפו אחריהם הרבה אנשים, ובכך שינו את העולם (נלסון מנדלה, גנדי, מרטין לותר קינג, בנימין זאב הרצל, הפנתרים השחורים, מחאת האוהלים ועוד...). אפשר לחלק את הילדים לקבוצות, כאשר כל קבוצה תחקור על מחאה מסוימת ועל המנהיג שהתחיל את המחאה ומה היו תוצאותיה.

14. מנהיגות נשית: מספרים לילדים שפעם לנשים לא היו זכויות. הן לא יכלו להיות פוליטיקאיות או ללמוד והן נלחמו על מנת לשנות את זה. נותנים כל מיני מקצועות ופעילויות לנשים אסור היה לעשות, אבל לא אומרים להם שאסור היה להן לעשות את זה. הילדים צריכים לנחש האם זו הייתה פעילות לגברים או לנשים.



15. בקבוצה קטנה דנים עם הילדים - האם נשים באמת לא יכולות להילחם, לנהוג או ללמוד? אפשר לתת לכל ילד חוט. הגננת אומרת פעילויות ומקצועות שונים וכל ילד על פי החלטתו משחיל חרוז: אם הוא חושב שרק נשים יכולות לעשות את זה - הוא שם חרוז צהוב. אם רק גברים - הוא שם חרוז ירוק ואם הוא חושב שגם גברים וגם נשים יכולים לעשות את זה - הוא שם חרוז בצבע סגול. כשסיימנו להקריא את כל הפעילויות והמקצועות, רואים אצל כל ילד איזה צבע שולט.

16. מספרים לילדים על הנשים ששינו את העולם (מרי קירי, רוזה פארקס, רות גינסבורג, קוקו שאנל, אליס מילר, אמיליה ארהארט, גולדה מאיר, מרגרט תאצ'ר ועוד הרבה אחרות). אני הייתי נותנת לכל שני ילדים לחקור על אישה מסוימת וכל פעם זוג אחר מספר על האישה שהוא חקר ומה היא שינתה בעולם.

17. מדענים וממציאים שהמציאו המצאות שבזכותם יותר קל ונוח היום, או שהמצאות שינו משהו בעולם - אפשר לדון: האם הם מנהיגים? אפשר ללמוד עליהם ועל מה שהם שינו בעולם ואיך זה שיפר או השפיע על העולם (אלברט איינשטיין, האחים רייט, אלכסנדר בל, סטיב ג'ובס, מארק צוקרברג, עדה יונת ועוד).

18. משימה לילדים: מדברים עם הילדים על מה הם היו רוצים לשנות בעולם. מחפשים משהו שהוא פרקטי והילדים יכולים לעשות כבר עכשיו (כמו לשמור על ארץ ישראל נקייה, למחזר דברים, למיין לפי פחים וכו'), וכל ילד צריך להבטיח להשתדל ולעשות לפחות פעם בשבוע משהו למען הנושא שנבחר.



19. הורים מנהיגים: מתחילים מלשאול את הילדים: האם ההורים הם מנהיגים? האם כל הורה מעצם היותו הורה הוא מנהיג? או שרק הורה בעל תכונות מסוימות הוא מנהיג? מה הילדים מעדיפים, הורה שהוא מנהיג או הורה שהוא לא מנהיג? אילו תכונות יש להורים שלך שבגללן את/ה מקשיב/ה להם? על מה היית רוצה שההורים שלך יחליטו ועל מה היית רוצה להחליט לבד?

20. איזה הורה אני הייתי רוצה להיות?

21. שבוע המנהיגות: לכל ילד במהלך השנה יש שבוע בו הוא המנהיג בגן (הייתי מתחילה דווקא מהילדים המופנמים או מאלו שקצת קשה להם חברתית). בשבוע הזה הילד מלמד את הילדים משחק שהוא אוהב, מעביר להם פעילות שהוא אוהב במיוחד, אם יש משהו שצריך לבחור אז הוא בוחר, מכניס את הילדים לגן, מפריד בין ילדים רבים ועוד פעילויות שקשורות לתפקידם של המנהיגים.

ספרים בנושא מנהיגות ומנהיגים:

- כשאהיה ראש ממשלה
- אין זו אגדה/ רחלי פליישון
- להיות מנהיגה/ רחלי פליישון
- בגדי המלך החדשים
- המנצחים
- מעלה קרחות/ יוסי אבולעפיה ואפרים סידון
- נשים קטנות גדולות- זו סדרת ספרים שכל אחד מהם עוסק במנהיגה אחרת
- יש גם סדרה לילדים על איינשטיין והאחים רייט ועוד רבים /תמר כוכב ותמר שם טוב.
- וכמובן כל סיפורי התנ"ך על המנהיגים שלהם.



גישת האמת בחינוך **חמוטל לחמן**

לשקף את האמת שבתוכנו,
ליחסים עם הסביבה

שירים בנושא מנהיגות ומנהיגים:

- אדוני ראש העיר/ יגאל בשן
- בנימין זאב הרצל/ רבקה מיכאלי
- בן גוריון/ להקת פיקוד מרכז
- אליעזר בן יהודה/ מתי כספי
- הבלדה על יואל משה סלומון
- מכתב למנהיג/ ילדי הפסטיגל
- עולם אחר/ ילדי הפסטיגל
- זה אתה/ יהורם גאון
- כל הכבוד/ יהורם גאון
- דויד ושאול/ אהוד בנאי
- דרך המלך/ גילי נתנאל
- שיר על שאול/ אילן ואילנית

במיוחד בשבילכן, הכנתי רשימת השמעה להפעלה נוחה ומהירה של השירים בזמן מפגש.

לצפייה ברשימת ההשמעה ביוטיוב לחצי כאן

מנושא המנהיגות אפשר לצאת לכל כך הרבה נושאים אחרים. זה נושא שמאפשר לנו לקדם ולהעצים את הילדים.



טיפ של אמת